

Uit de schatkist van het verleden

De Groninger dichter Geert Teis Pzn

VIII

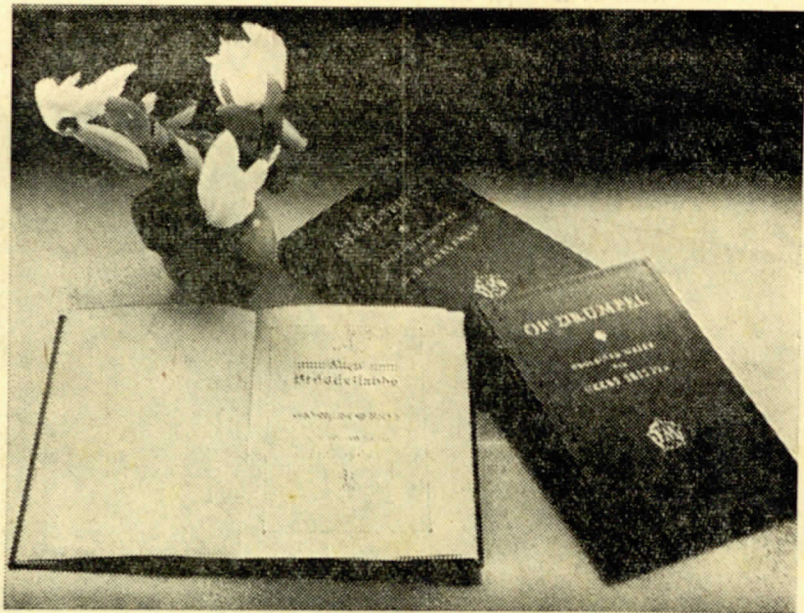
Nog altijd bestaat er belangstelling voor het werk van de Groninger dichter Geert Teis Pzn. Op 13 november 1864 werd G. W. Spitz, zoals zijn werkelijke naam luidde, te Stadskanaal geboren. Zijn laatste rustplaats vond hij te Ruurlo, waar hij op 13 maart 1945 overleed. Hoewel Geert Teis de meeste jaren van zijn leven buiten onze provincie heeft doorgebracht, is zijn werk voortdurend doordrongen van de liefde voor zijn geboortestreek, de Groninger Veenkoloniën. De biografie, welke van de hand van de heer G. H. Streurman over deze schrijver verscheen, vormt de volledigste bron om ons nader kennis te laten maken met zijn persoon en zijn werk.

De heer Streurman schrijft allereerst naar aanleiding van het gezegde „Wie den dichter wil verstaan, moet naar 't land des dichters gaan”. „Maar als een vreemdeling naar de Veenkoloniën gaat om te speuren naar poëtische motieven, dan zal hij, althans aanvankelijk, enigszins verwonderd zijn, dat dit land en dit volk en deze taal in staat zijn geweest, een dichter z'n leven lang te inspireren. Want dit vlakke cultuurland, met z'n rechte wegen en kanalen en z'n eindeloze lintbebouwing is niet wat men „mooi” zou kunnen noemen; de mensen, die er wonen, munten niet uit door bijzondere charme; ze lijken maar wat nuchter, wat stug en wat erg op de centen gesteld. En die taal, het Gronings, klinkt de vreemdeling ook al niet als muziek in de oren en zeker niet de taal van de Veenkoloniën, waarin nagenoeg geen Friese elementen te vinden zijn, die aan het dialect van meer westelijk en noordelijk gelegen delen van de provincie nog enig „beschaafd” accent schijnen te geven. Spitz wist zeer goed dat zijn land en zijn taal bij buitenstaanders niet al te hoog staan aangeschreven; toch is zijn liefde voor beide niet te vergelijken met de liefde van ouders voor een zwak of gebrekkig kind, want aan zo'n liefde liggen vaak gevoelens van medelijden ten grondslag en medelijden had Geert Teis zeker niet met het volk van de Veenkoloniën en terecht evenmin betreurde hij de „rauwheld” van de taal en de kale vlakheid van het land”.

Even later gaat de heer Streurman verder: „Groningen is niet het land waar de dichtkunst waarlijk bloeit en geëerd wordt. De doorsnee Groninger zal vooral zijn meer tedere gevoelens niet licht uiten en zeker niet tegenover vreemdelingen. De Groninger, met name de Veenkoloniaal, heeft vaak te kampen met valse schaamte; hij geneert zich anders, vooral

HET VEENKOLONIAAL MUSEUM

beter, te zijn dan anderen en verbergt dit met meer of minder succes achter een masker van onverschilligheid, ongevoeligheid, ja zelfs soms van ruwheid; maar als hij zich eens laat gaan, dan slaat z'n gevoeligheid ook licht over in sentimentaliteit. Aan deze geestgesteldheid van ons Groningers zal het dan ook wel mee te wijten zijn, dat ons gewest zo weinig lyrische dichters heeft opgeleverd. Maar hoe het zij, dit land en deze mensen, heeft Geert Teis zijn leven lang uit de verte met zijn dichtelijke liefde omvat; zij hebben hem, ook al weer uit de verte, uit het verleden, uit de illusie, bijna onafgebroken geïnspireerd tot de lange rij van verzen, prozastukken en toneelspelen, waarin hij al zijn eenvoudige maar diepe levenswijsheid heeft neergelegd en waarmee hij talloos velen, vooral door zijn zeer persoonlijke, meestal milde humor, de mooiste en prettigste uren heeft bezorgd. Als wij Groningers ons bewust geworden zijn van onze eigen aard en als wij beseffen, dat ook in onze taal de diepste dingen gezegd kunnen worden, ja, door ons soms alleen in onze taal gezegd kunnen worden, m.a.w. als wij beseffen hebben van de waarde, het bestaansrecht van onze taal, dan is dit zeker niet in de laatste plaats te danken aan het werk, de bewust propagandistische activiteit, de hele figuur van Geert Teis.”

Op de foto zien we behalve de biografie, het eerste en laatste werk van Geert Teis liggen. In juli 1909 verscheen „Mien Bröddellabbe”, een verzameling Grönneger Riemsels. „Op „Drumpel” bevat naolaoten waark van een dichter, waarop de Groninger trots mag zijn. H. Dievenbach schilderde in november 1932 het hier afgebeelde schilderij van Geert Teis.